

[Aksel Larsen.]

„Fællesmarkedet er ikke nogen patentmedicin for Storbritanniens økonomiske problemer.“

Jeg tror ikke, der er fremkommet nogen udtalelser fra Englands regering, som modsiger disse betingelser, premierminister Wilson opstillede, og det er da ganske klart, at hvis England skulle tilslutte sig en organisation som fællesmarkedet, så måtte det stille visse betingelser, der må formenes at være uforenelige med den målsætning, fællesmarkedet hidtil har haft — altså engelsk indtræden i fællesmarkedet måtte kræve afgørende ændringer i fællesmarkedet, og hvis det fører til, at det bliver et helt andet fællesmarked end det, vi kendte, da man traf beslutning her i det danske folketing i 1961, ja, så må man naturligvis overveje spørgsmålet, og så er det højst sandsynligt, at vi kan tage en anden stilling end den, jeg ville have anset det for rigtigt at tage i 1961.

Der er talt om, at Danmark bør gå ind i fællesmarkedet sammen med England, og man diskuterer meget, hvad der lægges i udenrigsministerens udtalelse om, at vi skal gå ind senest sammen med England. Dette „senest“ kan naturligvis betyde uhyre meget, men det spiller jo ikke nogen rolle, om det bliver en dag før eller en dag senere eller en time før eller en time senere. Spørgsmålet bliver: hvilke betingelser ville der foreligge, og hvilket fællesmarked ville det være, vi i givet fald skulle træde ind i? Derom ved vi ingenting i dag.

Vi må afvente udviklingen, og det er et spørgsmål om udviklingen inden for NATO, det er et spørgsmål om udviklingen inden for fællesmarkedet, det er et spørgsmål om, hvordan det går med EFTA, og hvordan det går med dansk eksport i øvrigt. Der er her en hel masse forhold, vi ikke kan bedømme. Det er et spørgsmål om den spænding, der er ved at aftage her i Europa, og det er et spørgsmål om, hvad der sker ude i verden. Der er faktorer dér, som vi ikke endnu kender og ikke tager stilling til, og de er for øvrigt også på anden måde blevet belyst af udenrigsministeren i sin tid, da vi her i folketinget forhandlede om, hvorvidt vi burde have nedsat en kommission til at udrede de nærmere forhold vedrørende NATOs betydning for Danmark og Dan-

marks medlemskab i NATO. Der er så mange ubekendte faktorer dér, og derfor er det naturligvis umuligt i dag at tage nogen stilling.

Vi kan kun orientere os efter: hvordan er den øjeblikkelige situation, hvilke muligheder giver den os, og hvilke nødvendigheder giver den for dansk udenrigspolitik og dansk handelspolitik? Vi må tage stilling på det foreliggende grundlag, og jeg kan ikke se andet, end at det tilsiger os at arbejde videre for en udvikling og en styrkelse af EFTA. Uanset hvad man har hævdet, var formålet med EFTA at være en art forhandlingsinstrument, men så har EFTA udviklet sig til noget, som har haft meget stor betydning for EFTAs medlemslande, og mest måske for Danmark. Jeg er ganske enig i det, som jeg opfatter som udenrigsministerens opfattelse: at EFTA naturligvis ikke kan blive stående ved at have opfyldt sine forudsætninger om at få ophævet industritoldsatserne mellem landene og derpå — om jeg så må sige — opløse sig selv eller sætte sig ned og vente, indtil der eventuelt kommer en mere eller mindre kutteklædt mand fra Bruxelles, der vil forhandle og er i stand til at forhandle.

Jeg opfatter det sådan, at udenrigsministeren har haft og har det standpunkt, at man fortsat må udvikle EFTA videre, formentlig også på den linje, der blev godkendt på EFTA-mødet i Genève i 1963, således at EFTA-landene søger at støtte hinandens udenrigshandel bedst muligt, ikke blot over for fællesmarkedet, men i det hele taget, for det er da ganske klart, at jo mere EFTA styrkes, og jo mere EFTA-landene styrkes — uden at man derfor behøver at tale om en regulær handelspolitisk blok — jo bedre står EFTA og EFTA-landene i eventuelle forhandlinger, bl. a. med fællesmarkedet, om, hvorledes det fremtidige handelspolitiske samarbejde eller den eventuelle såkaldt europæiske enhed skal etableres.

Jeg finder udenrigsministerens arbejde i Bergen udmærket; jeg finder, at de muligheder, der er åbnet for såkaldte bilaterale forhandlinger om bedre forhold for dansk landbrugseksport, lover ganske godt, og jeg må sige, at hvad alt dette angår, da kan jeg ikke andet end udtrykke, at udenrigsministeren hidtil på bedste måde har varetaget